2024/2352

10.10.2024

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2024/2352

ze dne 11. dubna 2024

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Agentury Evropské unie pro Kosmický program na rozpočtový rok 2022

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Agentury Evropské unie pro Kosmický program (dále jen „agentura“) na rozpočtový rok 2022,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0121/2024),

A. vzhledem k tomu, že konečný rozpočet agentury na rozpočtový rok 2022 činil podle jejího výkazu příjmů a výdajů ([1]) 70 032 491,77 EUR, což ve srovnání s rokem 2021 představuje zvýšení o 22,58 %; vzhledem k tomu, že skutečné příjmy agentury činily 1,2 miliardy EUR, přičemž rozdíl oproti výše uvedenému rozpočtu je způsoben provozními činnostmi, jejichž financování je zajištěno účelově vázanými příjmy, které jsou do schváleného rozpočtu zahrnuty pod označením „pro memoria“;

B. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o roční účetní závěrce agentury za rozpočtový rok 2022 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) uvedl, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka agentury je spolehlivá a že uskutečněné operace jsou legální a správné; vzhledem k tomu, že Účetní dvůr vydal odstavec obsahující zdůraznění skutečnosti týkající se dopadu ruské útočné války vůči Ukrajině na činnost agentury;

C. vzhledem k tomu, že pokud jde o systém vnitřní kontroly agentury, nebyly za rozpočtový rok 2022 hlášeny žádné problémy vyžadující nápravná opatření, ani žádná probíhající či nevyřešená nápravná opatření vyplývající z auditů a hodnocení z předchozích let;

Rozpočtové a finanční řízení

1. s uspokojením bere na vědomí, že díky monitorování rozpočtu v rozpočtovém roce 2022 dosáhla míra čerpání prostředků na závazky v běžném roce 100 %, což je stejný podíl jako v předchozím roce; vyjadřuje však politování nad skutečností, že míra plnění prostředků na platby v běžném roce činila 72,86 %, což oproti roku 2021 představuje pokles o 1,92 %;

2. bere na vědomí, že správní rada agentury schválila v roce 2022 tři opravné rozpočty, přičemž v lednu nejprve navýšila celkové prostředky o 1 687 363,77 EUR, prostřednictvím druhého opravného rozpočtu správní rada agentury schválila přerozdělení celkové částky 2 659 300 EUR, a to převážně z provozního rozpočtu do položky zpracování údajů, a prostřednictvím třetího opravného rozpočtu byly prostředky na platby sníženy o 4 640 000 EUR, takže celková částka prostředků na platby dosáhla výše 65 392 491,77 EUR;

3. bere na vědomí, že kromě svého rozpočtu na hlavní činnosti agentura i nadále spravovala velký svěřený rozpočet (účelově vázané prostředky) a že v roce 2022 bylo v rámci svěřeného rozpočtu přiděleno celkem 574,5 milionu EUR a v platbách provedeno 1,26 miliardy EUR;

Výkonnost

4. vítá, že agentura k hodnocení výsledků souvisejících s jejími cíli používá klíčové ukazatele výkonnosti, jež mimo jiné zahrnují účinnou správu Rady pro bezpečnostní akreditaci s cílem podpořit včasné rozhodování, analýzu hrozeb a rizik systému Galileo, řízení rozpočtu agentury a podávání zpráv o jeho plnění, účinné vyřizování všech právních ujednání, zajištění provozní způsobilosti prostor agentury či plnění zákonných povinností v oblasti auditu a kontroly; konstatuje, že většiny cílů bylo dosaženo, doporučuje však řešit ty klíčové ukazatele výkonnosti, které zůstávají nesplněny nebo jejichž plnění probíhá pomaleji, než se očekávalo; doporučuje, aby agentura pravidelně dolaďovala klíčové ukazatele výkonnosti s cílem optimalizovat svou výkonnost;

([1]) Úř. věst. C 453, 29.11.2022, s. 56.

5. bere na vědomí, že agentura zveřejnila možné dopady války na Ukrajině, včetně přerušení využívání nosných raket Sojuz pro družice Galileo v důsledku jednostranného odstoupení ruského týmu pověřeného těmito nosnými raketami Sojuz; bere na vědomí, že agentura nepředpokládá žádný přímý a okamžitý dopad na své finanční výsledky, uvědomuje si však, že je třeba intenzivně usilovat o minimalizaci zpoždění při vypouštění nových družic, která by následně mohla způsobit zpoždění při uznávání nákladů a clearingu pohledávek zaplacených formou předběžného financování; s obavami bere na vědomí, že tuto částku nelze v tuto chvíli spolehlivě odhadnout;

6. bere dále na vědomí, že práce na systému Galileo a pozemních stanicích evropské služby pro pokrytí geostacionární navigací (EGNOS) na Ukrajině byly v důsledku konfliktu zastaveny, což však nemá přímý dopad na fungování systému EGNOS; zdůrazňuje, že agentura podnikla veškerá opatření, aby co nejlépe ochránila už vybudovaná zařízení, jejich přesný stav však není v současné době znám; bere na vědomí, že hostitelský subjekt se odvolává na vyšší moc a že se očekává, že platná smlouva bude opět aktivována, jakmile tento stav pomine; žádá agenturu, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria podala zprávu o stavu instalovaného vybavení, jakmile to válka umožní;

7. poznamenává, že agentura zavedla opatření ke sledování vazeb s ruskými a běloruskými institucemi a že se neočekává, že by změny tržních podmínek způsobené sankcemi měly podstatný vliv na činnost agentury;

8. bere na vědomí, že v roce 2022 byla přijata řada důležitých akreditačních rozhodnutí ohledně evropské služby pro pokrytí geostacionární navigací (EGNOS), přičemž pokud jde o službu EGNOS, mezi nejdůležitější události patří podpis další smlouvy o poskytování služeb EGNOS a nové smlouvy o pátracích a záchranných službách, smlouvy o údržbě EGNOS v2 a zahájení služby platícího zatížení družice EGNOS GEO4, především zjištění a vyřešení jednoho běžného typu selhání služby EGNOS; s uznáním konstatuje, že globální dopad systému Galileo je patrný už z toho, že jej na celém světě využívá více než 3,5 miliardy zařízení; poznamenává, že byly zprovozněny dvě nové družice Galileo; s uznáním konstatuje, že služby Galileo, včetně bezpečnostního monitorování Země a veřejné regulované služby, prokázaly jeho vynikající výkonnost navzdory problémům spojeným s pandemií COVID-19;

9. bere na vědomí, že mezi další úspěchy agentury v roce 2022 patří uspořádání týdne EU pro vesmír EU „Space Week 2022“ v Praze ve spolupráci s Komisí a za podpory českého předsednictví v Radě Evropské unie, vytvoření sítě agentury čítající 1 000 začínajících inovativních podniků a 28 investorů a první den iniciativy CASSINI pro podnikání v kosmickém odvětví, uvedení do provozu dvou nových družic Galileo a zveřejnění první zprávy o trhu zahrnující pozorování Země i GNSS;

10. zdůrazňuje, že agentura by se měla stát hlavní prováděcí agenturou všech složek kosmického programu Unie a zaručovat bezpečné poskytování služeb a akreditaci všech složek kosmického programu Galileo, EGNOS, pozorování Země, řízení kosmického provozu a vládní telekomunikace a konektivitu, přičemž bude nabízet spolehlivé služby, které se neustále vyvíjejí v souladu s potřebami současných a budoucích uživatelů, a to i uživatelům z řad státní správy s potřebami v oblasti odolnosti, obrany a bezpečnosti;

11. vyzývá agenturu, aby využila svou přidanou hodnotu pro provádění budoucího kosmického práva Unie jako základního kamene pro zajištění bezpečnosti, zabezpečení a udržitelnosti Unie ve vesmíru při řešení hospodářské bezpečnosti EU při činnostech v oblasti vesmíru a urychlení nového růstu v kosmické oblasti (New Space growth);

Účinnost a přínosy

12. bere na vědomí, že agentura věnovala značné úsilí dalšímu zefektivnění a automatizaci procesů řízení lidských zdrojů za účelem dosažení úspor z důvodu vyšší efektivity; poznamenává, že v této souvislosti agentura pokračovala v zavádění různých modulů Sysperu (např. TIM, FLEX, TELEWORK) a jejich propojování se stávajícími interními podpůrnými aplikacemi (např. intranetovým nástrojem pro evidenci pracovní doby); bere na vědomí, že personální oddělení zavedlo systém elektronické podatelny (e-ticketing) za účelem zefektivnění vyřizování různých žádostí ze strany zaměstnanců; vyzývá agenturu, aby nacházela další interní postupy, které by mohly být zefektivněny prostřednictvím nových nástrojů IT;

13. konstatuje, že podle dohody o finančním rámcovém partnerství je agentura povinna spolupracovat s Komisí a Evropskou kosmickou agenturou (ESA) na společném vymezení způsobů dosažení cílů Evropské unie v oblasti klimatu a spolupracovat na činnostech přispívajících k dosažení těchto cílů; dále konstatuje, že podle článku 30 dohody o finančním rámcovém partnerství je agentura povinna zavést systém pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS) do konce roku 2023;

14. bere na vědomí, že pokud jde o zelené veřejné zakázky, v roce 2022 došlo k určitému pokroku při určování případů výběrových řízení se „zelenými“ aspekty a při zvažování uplatnění zelených kritérií; dále bere na vědomí, že v roce 2023 agentura postupně vypracovává důkladnější přístup za účelem skutečného trvalého uplatňování zelených veřejných zakázek, provádí školení svých zaměstnanců a postupně zavádí zelená kritéria do svých veřejných zakázek v souladu se svou politikou v oblasti životního prostředí a probíhající certifikací v rámci systému EMAS;

15. oceňuje závazek agentury vůči procesu snižování dopadů na životní prostředí, optimalizaci spotřeby zdrojů a snižování uhlíkové stopy, jakož i první krok tímto směrem, kterým bylo přijetí a zveřejnění environmentální politiky agentury dne 16. prosince 2022;

16. připomíná, že je důležité posílit digitalizaci agentury, pokud jde o její vnitřní chod a řízení, ale také o rychlejší digitalizaci postupů; zdůrazňuje, že je třeba, aby byl orgán v tomto ohledu i nadále aktivní, aby se zabránilo rozdílům v digitalizaci jednotlivých agentur; upozorňuje však na to, že je třeba přijmout veškerá nezbytná bezpečnostní opatření, aby se zabránilo jakémukoli riziku pro on-line bezpečnost zpracovávaných informací, a trvá na zintenzivnění boje proti kybernetickým útokům nebo pokusům o infiltraci, a zejména těm, které přicházejí z Ruska nebo Číny;

17. vyzývá agenturu, aby dále identifikovala a stimulovala synergické využívání složek Kosmického programu EU a IRIS^2, mimo jiné pro provádění Kosmické strategie EU pro bezpečnost a obranu, s cílem zajistit, aby všechny úkoly mohly být v dlouhodobém horizontu sloučeny do jednoho jednotného kosmického programu, který umožní lepší součinnost mezi různými složkami;

18. vyzývá agenturu, aby pokračovala ve své práci v partnerství s komisí pro centra GOVSATCOM, a se zájmem očekává synergie, které budou realizovány se systémem IRIS^2; zdůrazňuje úlohu agentury EUSPA při vývoji, zavádění a provozu systému IRIS^2 zajišťujícího přístup k vysoce bezpečným, svrchovaným a globálním službám konektivity založeným na pokročilých šifrovacích technologiích;

19. zdůrazňuje úlohu agentury při vývoji programu Copernicus, zejména pokud jde o vládní využívání pozorování Země s ohledem na geopolitickou situaci, a připomíná, že je třeba v tomto ohledu využít odborných znalostí agentury v oblasti bezpečnostní akreditace, monitorování a provádění smluv s cílem posílit operační schopnost Unie jednat ve všech fázích řízení rizik katastrof, a to jak přírodních, tak člověkem způsobených;

Personální politika

20. vyjadřuje uznání agentuře za to, že ke dni 31. prosince 2022 byl plán pracovních míst proveden ze 100 %, přičemž z 231 míst dočasných zaměstnanců schválených na základě rozpočtu Unie (ve srovnání se 191 schválenými pracovními místy v roce 2021) jich bylo obsazeno 231; bere na vědomí, že pro agenturu v roce 2022 dále pracovalo 46 smluvních zaměstnanců a 9 vyslaných národních odborníků, takže celkový počet zaměstnanců dosáhl 286;

21. se znepokojením bere na vědomí absenci genderové vyváženosti ve vyšších a středních úrovních vedení agentury, kde jsou ze 3 členů 3 muži; vyjadřuje politování nad nedostatečnou genderovou vyvážeností ve správní radě agentury, v níž je 22 mužů z celkového počtu 28 členů; dále bere na vědomí genderové složení zaměstnanců agentury obecně, z jejichž celkového počtu 232 osob je 153 mužů; bere na vědomí, že – jak vyplývá ze zprávy agentury o opatřeních přijatých v návaznosti na udělení absolutoria za plnění rozpočtu agentury na rozpočtový rok 2021 (dále jen „monitorovací zpráva agentury“) – agentura přijala v roce 2023 strategii pro rozmanitost a začleňování, k níž je připojen akční plán obsahující konkrétní opatření, jak přispět k rozmanitosti a začleňování, včetně genderového hlediska; konstatuje, že je třeba zlepšit vyváženost zastoupení žen a mužů ve vrcholném a středním vedení agentury a ve správní radě; připomíná, že je důležité zajistit, aby zastoupení žen a mužů bylo vyvážené, a vyzývá agenturu, aby tento zájem zohlednila při budoucím náboru zaměstnanců i při jmenování členů vrcholného a středního vedení; žádá Komisi a členské státy, aby při předkládání nominací svých členů do správní rady agentury přihlížely k tomu, že je důležité zajistit vyvážené zastoupení žen a mužů;

22. bere na vědomí, že agentura uplatňuje politiku na ochranu lidské důstojnosti a k předcházení psychickému a sexuálnímu obtěžování a že se podílí na meziagenturní pracovní skupině důvěrných poradců; se zájmem očekává jejich zprávu a doporučení; konstatuje, že v roce 2022 nebyly hlášeny žádné případy obtěžování, a vybízí agenturu, aby pokračovala v práci na předcházení těmto případům i v budoucnu a rozvíjela ji;

23. s ohledem na připomínku Účetního dvora za rok 2021 týkající se procesních nedostatků u dvou kontrolovaných náborových řízení znovu poukazuje na to, že agentura provedla další změny ve svých náborových řízeních a byly upraveny vzory a pokyny poskytované členům výběrové komise a členové výběrové komise mají k dispozici i více pokynů pro stanovování kritérií pro oznámení o volném pracovním místě; dále bere na vědomí, že Účetní dvůr shledal tato zlepšení uspokojivými, a proto je připomínka uzavřena;

24. připomíná, že agentura pokračuje v postupném snižování celkového počtu pracovních míst smluvních zaměstnanců za účelem dosažení souladu s celkovým objemem zdrojů, které má k dispozici; bere na vědomí, že agentura se u zbývajících pracovních míst pro smluvní zaměstnance nyní zaměřuje na funkce v oblasti zabezpečení a zajištění provozu bezpečnostního střediska systému Galileo (GSMC); zdůrazňuje, že v tomto ohledu agentura i nadále upozorňuje na rizika spojená se snižováním počtu pracovních míst smluvních zaměstnanců, jež následně vytváří potřebu dalšího externího zajištění činností, což je příčinou zvýšených finančních nákladů a vede k rozvoji kompetencí a *know-how* mimo veřejný sektor;

25. znovu poukazuje na připomínku Účetního dvora za rok 2021 týkající se omezení uložených agenturou jednomu vedoucímu pracovníkovi, který nastoupil na nové pracovní místo u jiného zaměstnavatele, aniž by však tato omezení byla zdůvodněna; dále bere na vědomí, že tato připomínka je uzavřena, agentura revidovala své postupy, aby zjištěný nedostatek odstranila, a v roce 2022 nebyly zaznamenány žádné podobné případy;

26. vítá, že agentura v roce 2022 plně zavedla modul řízení pracovní doby TIM, včetně práce na dálku a pružné pracovní doby, a podepsala dodatečnou dohodu o úrovni služeb pro modul pro podávání zpráv a analýzu v oblasti lidských zdrojů, který měl být zaveden v roce 2023; bere na vědomí, že agentura uplatnila rozhodnutí Komise o pracovní době a hybridním způsobu práce C(2022)1778 a pozorně sleduje výsledky tohoto rozhodnutí, které by mělo zlepšit pracovní podmínky zaměstnanců a usnadňovat rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem;

Zadávání veřejných zakázek

27. bere na vědomí, že – jak vyplývá ze zprávy Účetního dvora – v září 2021 zahájila agentura jednací řízení bez předchozího zveřejnění oznámení o zakázce s vnitrostátním veřejným subjektem na poskytování různých služeb souvisejících s pátracími a záchrannými činnostmi; poukazuje na to, že uchazeč poskytuje agentuře podobné služby již od roku 2016 a že agentura měla v úmyslu uzavřít novou rámcovou smlouvu s datem ukončení platnosti k 31. prosinci 2032 a maximálním rozpočtem ve výši 120 milionů EUR; bere na vědomí, že konečná rámcová smlouva byla podepsána dne 1. prosince 2022, včetně zapojení několika subdodavatelů; poznamenává, že Účetní dvůr shledal mezi požadavky zadávací dokumentace a hodnocením hodnotící komise určité rozpory; konstatuje, že například požadavek, aby dodavatelé předložili prohlášení o neexistenci střetu zájmů ve fázi hodnocení, byl buď zrušen, nebo nebyl řádně analyzován, přičemž dalším příkladem je skutečnost, že v obdržené nabídce nebyly ceny stanoveny v souladu s technickými specifikacemi na základě referenčního roku 2021, nýbrž na základě referenčního roku 2022; bere na vědomí úvahy agentury, podle níž byly nesrovnalosti odůvodněny statusem hlavního dodavatele, který je vnitrostátním veřejným subjektem, a kontrolami, které tento subjekt provádí, a že pokud jde o referenční rok použitý pro stanovení ceny v nabídce, agentura kvůli délce trvání řízení, která vedla k ukončení smlouvy na konci roku 2022, odchylku akceptovala;

28. poukazuje na to, že cílem pravidel pro zadávání veřejných zakázek je umožnit zadavatelům získat zboží a služby, které potřebují, za nejlepší cenu a zároveň zajistit spravedlivou hospodářskou soutěž mezi uchazeči a dodržování zásad transparentnosti, proporcionality, rovného zacházení a nediskriminace; vyzývá agenturu, aby dále zlepšila postupy zadávání veřejných zakázek a zajistila jejich plný soulad s platnými pravidly, tak aby bylo dosaženo ekonomicky co nejvýhodnější nabídky;

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

29. bere na vědomí, že agentura provedla v roce 2020 rozsáhlé hodnocení provádění své strategie boje proti podvodům a následně v roce 2022 vydala novou strategii boje proti podvodům, kterou přijala správní rada agentury; poznamenává, že agentura nyní zahajuje její provádění prostřednictvím významných a rozsáhlých opatření, která se týkají zejména zaměstnanců; s uspokojením konstatuje, že prohlášení o zájmech a životopisy členů správní rady a vrcholného vedení jsou zveřejněny na internetových stránkách agentury;

30. bere na vědomí, že agentura zaznamenala v roce 2022 jeden případ whistleblowingu, který vedl k několika vyšetřováním, z nichž některá probíhají ještě v roce 2023; v této souvislosti žádá agenturu, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informovala o vývoji situace; bere na vědomí, že – jak vyplývá z monitorovací zprávy agentury za rok 2021 – v případu whistleblowingu z roku 2021 agentura spolupracovala s úřadem OLAF a poskytla veškeré dostupné informace, jak bylo požadováno; bere na vědomí, že v roce 2022 nebyl vyšetřován ani uzavřen žádný případ střetu zájmů;

31. bere na vědomí, že je veden interní rejstřík schůzek vrcholného vedení se zástupci průmyslu, který však není zveřejněn na internetových stránkách agentury; zdůrazňuje význam transparentnosti a vyzývá agenturu, aby schůzky neprodleně zveřejnila;

32. trvá na tom, že je třeba i nadále usilovat o posílení zásad týkajících se transparentnosti, neslučitelnosti funkcí, střetu zájmů, nezákonného lobbingu či efektu otáčivých dveří;

33. připomíná, že je důležité, aby se agentura více zviditelňovala ve sdělovacích prostředcích, na internetu a v sociálních médiích, a občané se tak mohli blíže seznámit s činností, kterou vykonává;

Další připomínky

34. oceňuje pokračující aktivitu agentury na největších sociálních sítích, otevření účtů na evropských sociálních sítích Mastodon a Peertube, jež dbají na ochranu soukromí a zveřejnění 107 zpráv na jejích internetových stránkách a 13 tiskových zpráv (většinou ve všech úředních jazycích EU) ve snaze oslovit veřejnost ve všech členských státech; dále bere na vědomí, že agentura pořádala akce jako EU Space Week (Týden EU pro vesmír – 3 tisíce návštěvníků na místě / online), Dny otevřených dveří v agentuře EUSPA, programovací projekty CASSINI Hackathons, informační schůzky rámcového programu Horizont Evropa a četné webináře na téma možností zadávání veřejných zakázek;

35. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 11. dubna 2024 ([2]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

([2]) Přijaté texty, P9_TA(2024)0280.